

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADSKA

říjen 2008

Křest nové knihy o Jindřichohradecku v roce 1938

Muzeum Jindřichohradecka vydalo ve své ediční řadě Acta historica Novodomensia čtvrtý svazek, který vyšel u příležitosti 70. výročí vyhlášení mobilizace v září 1938. Jeho autorem je známý výtvarník ak. mal. Jan Solpera, jenž se v posledních letech intenzivně věnoval studiu materiálů týkajících se československého lehkého opevnění budovaného na jihu Čech před vypuknutím druhé světové války (jeho knihu „Nadějný začátek se smutným koncem“ vydává Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích) a v souvislosti s tím rovněž činnosti československé armády na Jindřichohradecku. Svou knihu nazval „Devětadvacátí v osmatřicátém“ a její téma podrobněji vysvětluje v podtitulu: „Jindřichohradecký pěší pluk číslo 29 Plukovníka J. J. Švece při obraně republiky na konci třicátých let 20. století“.

O vzniku knihy ostatně sám říká: „Na začátku mého zájmu o jindřichohradecký pěší pluk 29 byla jen a jen zvědavost... Během vyhledávání archivních materiálů jsem si brzo uvědomil, že není možné pluk 29 sledovat izolovaně, jen jako samostatný a jediný cíl zájmu, ale že je nutné brát v úvahu i ostatní útvary, které v kritických zájmových a říjnových dnech operovaly v tomto regionu.“ Důkladné několikaleté studium dokumentů, uložených jak v archivu Vojenského historického ústavu a Národním archivu v Praze, tak v jindřichohradeckém okresním archivu, poskytlo autorovi možnost skutečně plasticky a v největší možné míře i objektivně vykreslit okolnosti a události, které vyvrcholily obsazením československé hranice po vyhlášení mobilizace 23. září 1938, odchodáním našich vojáků tuto hranici bránit s nasazením života, ale rovněž komplikacemi a problémy spojenými s touto nejrozsáhlejší operací československé armády i neslavným koncem tohoto vlasteneckého vzepětí, odevzdáním pohraničí do rukou fašistického Německa po přijetí podmínek Mnichovské dohody.

„Z archiválií, které jsem měl v rukou,“ komentuje svou práci Jan Solpera, „se bohužel nevyvozlil žádný geniální vojevůdce, který mohl na podzim v osmatřicátém roce republiku zachránit. Naopak, rozhodnutí některých aktérů tehdejších událostí mohla mít na jihu Čech v případě války tragické následky. Tím, že často cituji málo heroická fakta,“ zdůrazňuje dále autor, „nechci snižovat hrdinství a odhodlání mužů, kteří tehdy nastupovali k obraně ohrožené republiky.“

Jako žádný historik, politik či jiný zájemce o českou historii se ani autor nové publikace nevyhýbá otázce, zda se mělo Československo v roce 1938 bránit politickému

Jan Solpera (vlevo) předává s kmotry nové publikace plk. PhDr. Eduardem Stehlíkem a Ing. Karlem Matouškem

i vojenskému nátlaku hitlerovského Německa a riskovat válečný konflikt s malými vyhlídkami na úspěch. „I když z historických dokumentů vyplývá,“ odpovídá hned v úvodu své knihy Jan Solpera, „že jsme nebyli vyzbrojeni tak dobře, jak si tehdejší občané republiky mysleli, a že ani organizace česko-slovenské armády nebyla na svou dobu, aspoň v jižních Čechách vynikající, přesto jsem přesvědčen, že ano.“

A stejnou odpověď slyšeli účastníci slavnostního křtu v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka z úst jednoho z kmotrů knihy, vojenského historika plk. PhDr. Eduarda Stehlíka, který promluvil o situaci v roce 1938 a ocenil novou publikaci, v podobném duchu hovořil i druhý kmostr, jindřichohradecký starosta Ing. Karel Matoušek. Při příležitosti slavnostního křtu nové knihy, kterou si mohou zájemci o historii zakoupit v pokladně muzea, připravilo muzeum v konferenčním sále rovněž tematickou výstavku.

František Fürbach

Podzimní přednášky spolku Přátel starého Jindřichova Hradce

Po prázdninové přestávce spolek znovu začíná svou činnost. Tradičně každé druhé pondělí v měsíci budou od 19.00 hodin pořádány v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka zajímavé přednášky, na které jsou zváni nejen členové spolku, ale také zájemci z řad široké veřejnosti.

První přednáška, v Jindřichově Hradci neznámé, PhDr. Zuzany Ondomišiové s názvem „Obě strany Himálaje“ je plánovaná na pondělí 13. října. Má návaznost na výstavu fotografií známého jindřichohradeckého fotografa a cestovatele pana Jaroslava Havlíkanazvanou „Fotografie z cest po Asii“, která je v kapli sv. Víta v muzeu. Výstava potrvá již jen do 19. října, tak mají zájemci poslední možnost ji zhlédnout v souvislostech s tím, co se dozvědí na přednášce, která má podtitul „Život, myšlení, kultura“.

V listopadu se vydáme s panem PhDr. Josefem Hrdličkou „Po stopách renesančních italských architektů, působících v jižních Čechách“ a v prosinci se můžeme těšit na pravidelně přednášejícího pana profesora Rudolfa Prokopa, který má připravenou již III. část přednášky „Jindřichův Hradec v letech 1881 – 1900“ tentokrát s podtitulem „školství a události v církevním životě“.

Budeme potěšeni Vaší účastí na spolkových setkáních, která mnohým z Vás již pravidelně zpestřují kulturní život v Hradci a budeme se stále snažit připravovat pro Vás různé poutavé náměty a zvát zajímavé hosty, abychom přivedli další zájemce na myšlenku, stát se členy spolku.

Pavla Míchalová

Novinky v muzejních sbírkách

Díl XXII. Z darů pana Josefa Brchaně

Knižní sbírky Muzea Jindřichohradecka jsou pravidelně doplňovány novými přírůstky, ať koupěmi, dary či sběrem a podobně. Řadu sbírkových předmětů daroval v posledních letech do našich fondů známý jindřichohradecký knihař pan Josef Brchaň. Josef Brchaň se narodil 15. března 1931. Základy knihařského řemesla získal v mládí od svého otce, který od dvacátých let minulého století působil v Jindřichově Hradci jako knihař. Další odborné vzdělání nabyl na učňovské škole polygrafické v Českých Budějovicích a v učení u tehdejšího předsedy spolčenstva knihařů J. Doležala v Praze. Sám je doplnil studiem kurzů na základní grafické škole v Praze u profesora Hakla a Brože v letech 1947 – 1949. Svou víru, vzdělání, vztah ke knize i k našemu regionu zúročil nejen ve své každodenní práci v knihařské dílně, ale také ve vlastních uměleckých vazbách. Snad každá hradecká rodina má doma grafiku či jiné dílo v paspartě „od Brchaňů“ nebo některý regionálně zajímavý titul vázaný ve vazbě pana Brchaně. Jeho dary obohatily také sbírkové fondy našeho muzea. Díky jeho vztahu k městu a okolí a jeho odborným zájmům mají podstatný význam pro náš region. Nejucelenější je soubor připomínající knihařskou činnost rodiny. Patří do něj například soubor sedmi svazků díla F. Teplého Dějiny města Jindřichova Hradce ve vazbách zhotovených dárce knihvazačem Josefem Brchaněm, čestný diplom uznání za výstavní expozici v J. Hradci 9. 8. 1925 udělený Josefu Brchaňovi staršímu za knihařskou práci při příležitosti Krajinské výstavy Českomoravské vysočiny v J. Hradci v r. 1925 a soubor knihařské literatury vázané v dílně pana Brchaně staršího. Samotnou knihařskou dílnu dokumentují knihvazačské nástroje a lis, které daroval muzeu také pan Brchaň již v předchozích letech pro stálou expozici Knižní kultury.

Uměleckou knižní vazbu pana Josefa Brchaně reprezentuje v našich sbírkách kolekce deseti vazeb titulů, jejichž obsah je též převážně spojen s regionem. Objevují se zde Nokturny F. D. Mertha s podpisy autora a Vladimíra Holuba, Nouzovny Námulvy s jezevčíkem, Důvěrná sdělení pánů Vydry a Čecha, Blatské rozprávky Marie Krškové atd. Samotné vazby jsou zhotoveny z olejového papíru, olejových celoplátů, sametu a kůže, většina z nich je uložena v obalu zpracovaném v materiálu a technice korespondující se samotnou vazbou. Jako doplněk tohoto souboru zhotovil pro muzeum jeho dárce i autor v zorníky vlastnoručně zhotovených olejových papírů a olejových celoplátů.

Tímto výčtem však podpora muzejních sbírek pana Brchaně nekončí. Z jeho dalších darů je nutné připomenout i tiskařské a knihařské štočky, kramářské a další tisky, rukopisy děl hradeckých autorů, výtvarná díla a podobně. Některé darované sbírkové předměty se staly součástí stálých expozic Muzea Jindřichohradecka, jiné jsou pravidelně představovány na výstavách, pořádaných muzeem.

Štěpánka Běhalová

Knižní vazba J. Brchaně, hadí kůže, 1999

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci říjnu otevřeno denně mimo pondělí vždy od 8.30 - 12.00 a 13.00 - 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je pro veřejnost uzavřena. **Kostel sv. Jana Křtitele** je pro veřejnost uzavřen. **Výstavní prostory bývalého kláštera** jsou přístupny denně mimo pondělí vždy od 9.00 – 12.00 a od 13.00 – 16.00 hodin.

Provoz knihovny a badatelný Muzea Jindřichohradecka bude z technických důvodů i v měsíci říjnu 2008 omezen (!), v neodkladných případech se obračejte na PhDr. Štěpánku Běhalovou, PhD.

Klub historie letectví a muzeum Vás zve na přednášku **ing. Karla Mika** nazvanou „**STRÍPKY A STŘEPY ZLETECKÉ BITVY NAD SLAVIČÍNEM**“, která se uskuteční v **pátek 3. října 2008 od 18 hodin** v konferenčním sále muzea.

Muzeum a Proboštství J. Hradec Vás srdečně zvou na přednášku Th.Lic. Petra Regaláta Beneše, OFM „**KAPITOLY ZDĚJIN FRANTIŠKÁNŮ**“, která se koná **v neděli 5. října 2008 od 14 hodin** v konferenčním sále muzea. Před zahájením přednášky bude **od 13.30 MALÝ VARHANNÍ KONCERT** v kostele sv. Jana Křtitele. V průběhu akce vstup do kostela zdarma.

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce zve srdečně všechny zájemce na přednášku **PhDr. Zuzany Ondomíšiové** nazvanou „**OBĚ STRANY HIMÁLAJE**“ s podtitulem **ŽIVOT, MYŠLENÍ, KULTURA**, která se uskuteční v **pondělí 13. října 2008 od 19 hodin** v konferenčním sále muzea.

Muzeum Vás srdečně zve na **KONCERT JINDŘICHOHRADECKÉHO SYMFONICKÉHO ORCHESTRU**, který se koná v **pátek 17. října 2008 od 19 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Vstupné 50,- Kč

Jindřichohradecké muzeum Vás srdečně zve na výstavu známého jindřichohradeckého cestovatele a fotografa Jaroslava Havlíka nazvanou **FOTOGRAFIE ZCEST PO ASII**, která je instalována v kapli sv. Víta. Výstava potrvá již jen do 19. října 2008.

Muzeum Vás zve na **VÝSTAVU POŠTOVNÍCH ZNÁMEK A HISTORICKÝCH DOKUMENTŮ k 90. výročí vzniku ČSR a vydání prvních čs. známek**. V rámci této výstavy bude poslední den jejího trvání – v úterý 28. října 2008 – otevřena na pokladně poštovní přepážka, kde bude k dispozici pamětní razítko, korespondenční lístky, obálky a známky s motivy J. Hradce. Výstava potrvá pouze do 28. října 2008.

Jindřichohradecké muzeum srdečně zve své příznivce na výstavu v prostorách bývalého minoritského kláštera. Výstava s názvem „**SVĚDECTVÍ DIAPOZITIVŮ (PĚTASEDMDESÁTÍCI NA FRONTÁCH VELKÉ VÁLKY)**“, je umístěna v konferenčním sále. Ve výstavním sále pokračuje výstava hraček, která nese tentokrát název „**PAPÍROVÝ SVĚT**“ a je letos zaměřena na papírové modely. Součástí výstavy je tradiční herní pro děti. Obě výstavy potrvají do 30. prosince 2008.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XVII. 10/2008

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@mjh.cz